

Tudi z že omenjenimi stiki s tujimi (in jugoslovanskimi) kolegi se je Biber visoko povzpел tudi v širših strokovnih asociacijah. Bil je predsednik jugoslovanskega komiteja za zgodovino druge svetovne vojne, po letu 1991 pa predsednik njegove slovenske različice. Leta 1985 je postal celo podpredsednik mednarodnega komiteja za zgodovino druge svetovne vojne in ob tem še član uredniškega odbora referenčne revije *Revue d'histoire de la deuxième guerre mondiale*. Njegova bibliografija obsega nekako 250 enot, od tega je le nekaj samostojnih publikacij; za današnje standarde je to morda malo, toda poudariti je treba, da gre pri skoraj tretjini od teh enot za temeljne in izvirne znanstvene razprave, mnogo pa je tudi referatov z domačih in mednarodnih znanstvenih srečanj. V zadnjem desetletju je iz zdravstvenih razlogov opustil aktivno raziskovanje, še zmeraj pa je marsikomu rad pomagal z nasveti in dokumenti. Kar zadeva slednje, naj povemo, da je svojo obširno zbirko britanskih arhivskih dokumentov predal dr. Jožetu Pirjevcu, ki vsaj v določenih segmentih nadaljuje njegovo raziskovalno smer. Prav za zadnje obdobje pa velja poudariti, da je od leta 2010 po zaslugi internetne strani www.sistory.si digitalizirana knjiga *Nacizem in Nemci v Jugoslaviji 1933–1941* dostopna tudi širšemu in predvsem mlajšemu zainteresiranemu bralstvu.

Za zaključek in v spodbudo naj tudi ob tej priložnosti Dušanu Bibru zaželimo predvsem veliko zdravja in dosti spremljajoče vedrine duha.

Boris Mlakar

Anka Vidovič Miklavčič – jubilej

Med raziskovalkami in raziskovalci, katerih ime je neločljivo povezano z rastjo in znanstveno kakovostjo Inštituta za novejšo zgodovino, ima eno od častnih mest naša žlahtna kolegica in priznana slovenska zgodovinarica, znanstvena svetnica dr. Anka Vidovič Miklavčič. O njeni prijazni človeški in prizadevni zgodovinarski podobi ni težko spregovoriti, če je z njima povezan lep življenjski jubilej, pa to storimo še raje.

O dr. Anki Vidovič Miklavčič smo že zapisali jubilejno besedo¹ in jo z radostjo ponovno. Če povzamemo Ankino – tako ji pravimo

¹ Jurij Perovšek, »Anka Vidovič-Miklavčič – jubilarica,« *Prispevki za novejšo zgodovino* 46 (2006), št. 2: 123–30.

kolegi in prijatelji – ustvarjalno življenjsko in poklicno pot, jo je začrtala Gornja Radgona, kjer se je rodila 21. marca 1936. Osnovno šolo je obiskovala v Trziču, v letih 1950–1954 pa je hodila na ljubljansko učiteljsko. Po poučevanju v osnovni šoli v Podtaboru pri Grosupljem je leta 1955 vpisala študij zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in ga končala leta 1961. Po študiju se je sprva vrnila k poučevanju (v Preserju pri Borovnici), leta 1964 pa se je posvetila strokovnemu zgodovinarskemu delu. Prišla je na Inštitut za novejšo zgodovino, kjer se je najprej poglobila v bibliografsko obravnavo novejše slovenske zgodovine. Vodila je strokovno skupino, ki je pripravila *Bibliografijo člankov o delavskem gibanju*, na tej podlagi pa je v letih 1969–1974 s sodelavkami objavila štiri obsežne bibliografske pregledne člankov o delavskem gibanju na Slovenskem od začetkov do leta 1941. V letih 1973 in 1974 je objavila še bibliografsko kazalo *Kronike* (za leta 1953–1972) in *Kronike slovenskih mest* (za leta 1934–1940).

Iz bibliografskega dela je Anka prešla na raziskovalno področje. Sredi sedemdesetih in v prvi polovici osemdesetih let se je poglobila v delovanje slovenskih železničarjev med drugo svetovno vojno ter razvoj revolucionarno usmerjenega mladinskega gibanja med svetovnima vojnama in v drugi vojni. V okviru teh problemskih polj je predstavila nastanek in razvoj OF med železničarji ter oblike narodnoosvobodilnega boja, varnostno-obveščevalne dejavnosti in sabotaž, ki so jih izvajali v letih 1941–1943, ter strateške koncepcije Skoja pri združevanju mladinskih sil v okviru protifašističnega političnega tabora v tridesetih letih. Svoja dognanja je objavila v vrsti razprav, uredila zbornik *Napredno mladinsko gibanje na Slovenskem* (1982, 1985²), publikacijo *Kočevska Reka: ob 40-letnici 1. Kongresa ZSM* (1983), pripravila razstavo in katalog *Železničarji v revoluciji* (1978), delu v tem obdobju svojega raziskovalnega poslanstva pa je dala posebno težo z obsežno monografijo *Slovenski železničarji pod italijansko okupacijo v Ljubljanski pokrajini* (1980). Zanj je prejela ugledno nagrado *Vstaje slovenskega naroda*, ki jo je spremljala predstavitev njene osebnosti v *Delovem Portretu* tedna 9. avgusta 1980.

Izzivnost napetega ideološkega in političnega ozračja tridesetih let je Anko navedla k občutni poglobitvi dotedanjega poznavanja idejnega značaja in političnega razvoja obeh temeljnih polov takratne slovenske politike – katoliškega in liberalnega. Sredi osemdesetih let je z vso svojo akribijsko vztrajnostjo začela raziskovati idejne, politične in družbene doktrine, ki so jih v tridesetih letih oblikovali v omenjenih polih, in ob vrsti razprav o tej problematiki leta 1992 s temo *Mladinske organizacije in gibanja v meščanskem taboru na Slovenskem 1935–1941: oris razvoja in delovanja mladinskih organizacij, društev in gibanj v letih 1935–1941 v jugoslovanskem delu Slovenije* doktorirala na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Deloma skržena disertacija, ki je v knjižni obliki izšla leta 1994 (*Mladina med nacionalizmom in katolicizmom: pregled razvoja in dejavnosti mladinskih organizacij, društev in gibanj v liberalno-unitarnem in katoliškem taboru v letih 1929–1941 v jugoslovanskem delu Slovenije*), je danes med standardnimi deli o ideologiji in politiki na Slovenskem v prvi jugoslovanski državi. Anka je svoja raziskovalna spoznanja s tega področja vključila tudi v znanstveno poročilo *Ključne značilnosti slovenske politike v letih 1929–1955*

(1995), ki ga je skupina avtorjev pripravila na pobudo Državnega zbora Republike Slovenije. V okviru svojega raziskovanja politične dinamike tridesetih let se je poglobila še v položaj slovenske socialne demokracije ob uvedbi diktature kralja Aleksandra in razčlenila predvojno publicistiko kasnejšega zgodovinarja, akademika prof. dr. Boga Grafenauerja. Vprašanja ideologije in politike na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja je pogosto predstavljala tudi na znanstvenih srečanjih doma in v tujini, na katerih sodeluje vse od srede sedemdesetih let. O njih in drugih vidikih slovenske ter obče zgodovine je prispevala še tehtna gesla za *Enciklopedijo Slovenije*, za katero jih je v letih 1987–2002 pripravila kar enainšestdeset.

Ob svojem znanstvenem delu je Anka opravljala tudi vodstvene dolžnosti na področju raziskovalne dejavnosti. V letih 1995–1999 je vodila inštitutov raziskovalni program *Politični in idejni razvoj na Slovenskem 1892–1941*, leta 1999 pa zasnovala raziskovalni program *Politična, idejna in kulturna zgodovina Slovencev od sredine 19. stoletja do 1990*, ki ga je inštitut izvajal do leta 2003. Program je vodila do upokojitve 1. septembra 1999, njegovi rezultati pa so vpeti v znano inštitutovo sintetično monografijo *Slovenska novejša zgodovina: od programa Zedinjena Slovenija do mednarodnega priznanja Republike Slovenije 1848–1992* (2005, 2006²). Anka je v to delo vgradila prepoznaven delež svojega zgodovinarskega védenja, saj je kljub upokojitvi še naprej sodelovala v njegovi avtorski skupini.

Pravkar zapisano seveda pomeni, da je Anka svoje znanstveno delo nadaljevala tudi po formalnem odhodu z inštituta – česa drugega pri njeni zgodovinarski priazdevnosti tudi ne bi bilo pričakovati. Ob delu pri pripravi *Slovenske novejše zgodovine* in drugih obravnavah vprašanj iz idejnopolitičnega razvoja v letih pred drugo svetovno vojno in ob njenem začetku na Slovenskem je prešla k širokemu prikazu slovenskih okrajev in občin v letih 1929–1941. Predstavitvi ljutomerskega okraja iz leta 1997 je pridala še obravnavo razvoja slovenjgraškega, novomeškega, celjskega, konjiškega in kamniškega okraja ter obravnavo razvoja občin Grosuplje, Št. Jurij pri Grosupljem, Šmarje, Račna, Slivnica-Žalna, Krka, Stična, Št. Vid pri Stični, Višnja gora, Videm-Dobropolje in Duplek v tem obdobju. V zadnjih desetih letih je predstavila še okraja Laško in Kranj ter občini Vrhnika in Sveta Ana v Slovenskih goricah. Iz idejnopolitične problematike pa je razčlenila odnos Slovenske ljudske stranke do demokracije v viziji graditve krščanske korporacijske družbe in države v tridesetih letih in vprašanje evropskih vplivov na kmečko gibanje v Dravski banovini v liberalno-unitarnem in katoliškem taboru. Z obravnavo lokalnih volitev v Kranju 1945–1947 je posegla tudi v obdobje po drugi svetovni vojni.

Življenje sestavljajo drobni in veliki, srečni in žalostni trenutki. Anka se je srečala z vsemi, leta 2007 žal tudi z izgubo svojega soproga Julijana, priznanega slikarja, grafika in oblikovalca. Leto kasneje je v njegov spomin izdala izbrano publikacijo *Izpo-vedni svet Julijana Miklavčiča*, v kateri je predstavila najznačilnejša dela iz njegovega opusa – olja, risbe s svinčnikom, ogljem, suho iglo in tušem, litografije, jedkanice, lesoreze, reliefni (slepi) tisk, knjižne opreme in dela s področja industrijskega oblikovanja. Spremni besedili k publikaciji sta prispevala profesor Akademije za likovno umetnost mag. Marijan Tršar in umetnostni zgodovinar ter likovni kritik prof. dr.

Mirko Juteršek. Anka je *Izpovednemu svetu* dodala soprogov življenjepis. *Izpovedni svet Julijana Miklavčiča* je skrbno, pretanjeno pripravljeno delo – Anka mi ga je ljubeznivo podarila ob izidu. Delo je lepo vzeti v roke, podpisanega najbolj pritegnejo litografije vesoljskih plovil in se ga – tako kot drugih – dotaknejo krajinska in sanjska občutja avtorjevih lesoreznih struktur. Z veseljem pa se sreča tudi z Anko, upodobljeno v njenih študentskih in kasnejših letih, v njenem naročju pa vidimo še dveletnega sina Daliborja, danes visokošolskega učitelja orgel, sicer magistra artiuma dunajske univerze.

Anka, odlična zgodovinarica, ki je izostrila pogled na politično zgodovino Slovencev v prvi jugoslovanski državi in pomembno dopolnila sliko o NOB na Slovenskem, se je vtisnila v srca vseh svojih kolegov in kolegic, še posebej tistih z našega inštituta. Imamo jo radi, z veseljem se srečamo z njo in njeno znanstveno besedo, radi in z njo posegamo po gradivu, ki ga je zbrala v dolgih letih sistematičnega raziskovalnega dela in pred časom nesebično predala svojim sodelavcem, radi se zavedamo, kako dragocen človek je. Ob jubileju ji inštitutski in ostali zgodovinarski kolegi in kolegice iskreno čestitamo, želimo vse najboljše in se veselimo naših prihodnjih srečanj!

Jurij Perovšek

Božo Repe – šestdesetletnik

Ko nekoga poznaš dolgo, tako kot podpisani prof. dr. Boža Repeta, zgodovinarja, univerzitetnega profesorja Oddelka za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, in ko poznaš Boža kot tistega človeka, ki je nenehno dejaven in stalno sledi intelektualnemu izzivu, se ti zdi spoznanje, da je postal šestdesetletnik, nekako nenavadno. Čas kot merilo trajanja vsega in vsakogar je tako »ujel« tudi Boža, sicer po videzu in zlasti po obnašanju ter delovanju na strokovnem, zgodovinopisnem in širšem publicističnem, družbenoangažiranem področju večnega mladeniča. Pa ne v smislu Doriana Graya in njegove slike, čeprav mu samozvesti in tudi določene mere samovšečnosti ne manjka. Sta pa ti osebni lastnosti pri Božu Repetu glede na

njegovo dejavnost zgodovinarja v veliki meri precej upravičeni. In zanj značilni.

Božo Repe se je rodil v Spodnjih Gorjah pri Bledu 6. marca 1956. Po srednji šoli v Tolminu se je vpisal na Pedagoško akademijo v Ljubljani (smer zgodovina in sloven-